

CONSCIÈNCIA
D'ARA
Cada dijous
i la setmana que ve:
Elettra Stimilli:
rao i emoció

Estils

POESIA I GNOSI

A L'Encontre Raimon Arola sintetitza en poesia el seu estudi en àmbits com l'art, la religió, la filosofia, la filologia, la psicologia la sociologia o l'astronomia.

BYUNG-CHUL HAN

“El nou terme per designar la Passió és rendiment”

Pel filòsof coreà, l'entreteniment ens porta a viure el present d'una manera més confiada

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Si bé el pes de la religió sembla diluir-se o bé queda relegat a l'àmbit privat, la societat secularitzada continua ben amarada de la seva tradició religiosa, en el nostre cas la judeocristiana. Es veu en molts àmbits, des de la política –amb un llenguatge de vegades apocalíptic, o salvífic, en què el món es divideix entre fidels i infidels– fins a com entenem el treball. En aquest últim aspecte, la Passió és clau, entesa com a sacrifici, antagonista del joc. La serietat i el patiment com a oposició a la diversió.

El filòsof Byung-Chul Han (Seül, 1959) ocupa un lloc destacat en l'anàlisi de les societats contemporànies. Per exemple, estudia el que ell anomena la *societat del cansament*. En el seu últim llibre, *Buen entretenimiento*, publicat recentment per Herder, s'endinsa en aquesta esfera de la Passió, una tradició cristiana que ha impregnat Occident: “La història d'Occident –afirma el filòsof– és una història de la Passió. El nou terme per designar la Passió és *rendiment*. La Passió torna a presentar-se com un esgarriacres. En realitat, el treball i el joc s'exclouen mútuament. Però avui en dia fins i tot el joc se sotmet a la producció. La producció és ludifica. La societat del rendiment segueix sent una societat de la Passió”. Nou terme, doncs, per definir una pràctica antiga, un pensament del futur (aquest és el temps de la Passió-rendiment), allunyat o oposat a un entreteniment arrelat en el present. És una tradició intel·lectual i teològica que considera l'entreteniment i la distracció una caiguda, “una apostasia de la vida autèntica”,

evasió de la mort i enemiga d'una vida seriosa, aquella vida –l'única possible?– que està disposada a lluitar i a sacrificar-se.

Mirar a Orient

Com a cosmovisió, i com fa habitualment aquest filòsof acadèmicament criat a Alemanya, confronta aquesta idea de la Passió amb l'Extrem Orient, tant en l'art com en la religió, dos àmbits que, des de l'òptica occidental, s'entenen vinculats a aquesta seriositat passional. Però çla Passió és un prerrequisit necessari per al refinament de les formes d'expressió estètica? Rotundament no, respon Han, per a qui el joc i l'entreteniment no porten necessàriament a una trivialització o un empobriment estètics. “En general –explica–, el tret principal de l'art de l'Extrem Orient no és la Passió, de l'art no n'arriba cap negativa, cap crida que apel·li a l'espectador a canviar el que existeix, ni es defineix en oposició al món quotidià. Tampoc és l'obertura a una transcendència. Més aviat és l'art de la immanència. Per exemple, la xilografia japonesa Ukiyo-e –que va fascinar molts pintors de la modernitat europea– és qualsevol cosa menys un art culte, més aviat és un art de la vida quotidiana i fortament integrat en la indústria de

Obra
El filòsof coreà destaca en les seves anàlisis de la societat actual

Anàlisi
En el seu últim llibre s'endinsa en la tradició cristiana de La Passió

l'entreteniment i amb un gran interès popular. Ukiyo-e fa que la superfície s'il·lumini en colors, i la mirada observadora s'atura en la superfície acolorida, tot i que no busca res. Mai es torna hermenèutica. Com els haikus, és un art en què res queda ocult, dominat per una peculiar evidència”. “Sense sentit pel joc i l'entreteniment –continua–, el haiku no hauria sorgit mai. El haiku no tracta sobre la passió de l'ànima ni sobre l'aventura d'eliminar-la. El haiku és un joc entretingut”. Com explica Han, Cézanne va quedar fascinat per l'Ukiyo-e, però, no obstant això, continuava pres per la Passió i, per això, concebia l'art com una mena de sacerdoti, “en què l'art és Passió que pressuposa un patiment per assolir un estat ontològic superior, un element absent en l'art de l'Extrem Orient”. “També el teatre *kabuki* afirma la vida en la seva fugacitat i transitorietat i el mateix terme *kabuki* significa, originalment, frivolitat”. D'aquesta manera, l'art de la quotidianitat es contraposa a l'art com a Passió, en què l'anhel de transcendència s'esvaeix i “la immanència obté una esplendor peculiar”. Per al filòsof coreà, no només les arts, també les religions de l'Extrem Orient, adopten una postura afirmativa vers el que existeix: “El taoisme, per exemple,

ensenya a emmotllar-se a la facticitat del món, és a dir, al que ja és des de sempre. El no-fer taoista és una fórmula d'afirmació radical, és el contrari del fer com a Passió. El savi confia del tot en el curs natural de les coses, animat per aquesta confiança en el món. El no-fer afirmatiu com a obertura a allò que passa, la serenitat davant del món, s'oposa a la intencionalitat de la Passió”, diu Han, per a qui també el budisme zen és una religió de l'afirmació radical, sense passió, “en què el lloc de la redempció és la quotidianitat, l'aquí i ara, el món fugaç”. “L'existència accentuadament quotidiana acaba amb l'ésser com a Passió. La redempció del budisme zen, és a dir, el Satori, consisteix precisament en aquest gir vers la quotidianitat, en aquesta peculiar desviació des de tota forma de Passió cap al món quotidià i, en aquest sentit, es toca amb l'entreteniment pur que elimina tota forma de Passió”.

Possible reconciliació

En l'actualitat, però, tot i la presència absorbent de la Passió, ara anomenada rendiment, i malgrat la impregnació per part de l'entreteniment d'aquest caràcter passional, podem assistir a una mena de reconciliació, com apunta aquesta filòsof. Avui, quan tot sembla tocat per l'entreteniment, quan ja sembla que no diferenciem on s'acaba i on s'ha elevat, en paraules de Han, a un nou paradigma, a una nova fórmula del món i del ser (“Per ser, per formar part del món, cal resultar entretingut, no més el que és entretingut és real o efectiu”), ens hem de preguntar fins a quin punt tenim la capacitat de poder discernir entre un entreteniment que potencia el rendiment, i que, per tant, mira a un futur com a espai de salvació, i el pur plaer de distreure'ns en el moment present, sense més expectativa, gaudint d'un món des de la confiança de saber que ja és i prou. “A l'esperit de la Passió –escriu Byung-Chul Han– podria semblar-li que la totalització de l'entreteniment és una decadència. Però, en el fons, la Passió i l'entreteniment estan agermanats, com dues figures que sempre s'aniran alternant en un mateix circ”. —

Aquest gravat japonès, anomenat ‘Flors en el vent’ pertany a l'artista Utagawa Toyokuni i forma part de les xilografies que s'engloben en l'Ukiyo-e. WIKIMEDIA COMMONS

OPINIÓ

Observar, acceptar i somriure

SÍLVIA PALAU PUJOLS
CENTRE ZEN BARCELONA

Podem trobar molts articles que ens parlen dels beneficis de la meditació, des dels beneficis físics, com la millora del sistema immunològic o l'alentiment del procés d'envelliment, fins als psicològics, com la disminució de l'ansietat o l'augment de la concentració, l'empatia i l'equanimitat, per citar-ne alguns. Hi ha, però, un benefici que no sol sortir a les llistes i que té una importància cabdal en la millora de la nostra qualitat de vida: és l'increment del sentit de l'humor. La meditació té les condicions idònies per ajudar a portar la mirada cap a l'interior i poder observar tot el que apareix en el cos, la ment i les emocions. És com posar-nos davant d'un mirall on es reflecteix el que passa a nivell corporal, mental i emocional. A través de la pràctica i perseverança aprenem a relativitzar aquesta pel·lícula que se'ns projecta, a donar-li la importància justa i a poder observar i actuar amb equanimitat. Aquesta observació ens permet veure

Quan veiem que sempre caiem, una vegada rere l'altra, al mateix parany no ens queda altre remei que relaxar-nos i riure

com repetim automatismes. En definitiva, ens permet constatar que l'ésser humà és un còmic en potència amb la seva capacitat d'entrebancar-se amb la mateixa pedra una i mil vegades. Quan veiem com una vegada rere l'altra caiem al mateix parany no ens queda altre remei que relaxar-nos i riure amb ganes. Somriure i obrir el cor perquè tot el que ens caracteritza hi tingui cabuda, ja que el rebuig només incrementa el que no volem. A partir d'aquí podem transformar. Tots tenim pensaments repetitius que voldríem oblidar i la millor manera és abraçar-los, com qui abraça un vell conegut que, malgrat que tingui moltes imperfeccions, ens fa dibuixar un somriure als llavis o, fins i tot, ens fa esclafir una rialla. I tots sabem que quan somriem segurem beneficioses endorfines. Observar, acceptar i somriure. —

GETTY

Gent

TEXT:
LAURA SAULA

GETTY

Renuncia al tron després de casar-se amb Miss Moscou

De manera inesperada i sense donar gaires explicacions. Així ha anunciat Mohamed V la seva abdicació com a rei de Malàisia. El cap d'estat feia dos anys que era al poder i encara n'hi quedaven tres per completar el seu mandat, segons el peculiar sistema de monarquia rotatòria del país.

El cas és que a la seva carta de dimissió no ha especificat les seves raons, però els mitjans no han trigat a especular que el seu recent casament amb Oksana Voevodina, guanyadora del concurs de Miss Moscou el 2015, li podria tenir alguna cosa a veure. L'enllaç entre Mohamed V, de 49 anys, i Voevodina, model i estudiant d'empresarials de 25 anys, ja va sorprendre el país asià-

tic fa un mes, quan ni tan sols hi havia gaire informació pública sobre aquesta relació. Això no va impedir que se celebrés una gran festa als afores de Moscou en un casament que va combinar les tradicions nupcials de Rússia i els rituals malais. A més, abans de contraure matrimoni, la model va esborrar tot el seu rastre a les xarxes socials, es va haver de convertir a l'islam i va adoptar el nom de Rihana.

Ara, Mohamed V perdrà els seus privilegis com a rei i nomenarà un nou successor el 24 de gener, encara que mantindrà el títol de sultà de Kelantan. El que és un misteri són els plans de futur d'aquest nou matrimoni. —

Nou prometatge al món del tennis

El tenista Feliciano López i la model Sandra Gago es casen després d'un any de relació. Una informació que ha revelat la revista *iHOLA!*, on s'assigura que l'esportista li ha demanat matrimoni a Gago amb un anell d'or blanc i diamants. Una notícia que els dos ja van compartir el passat Dia de Reis amb la família i els amics.

Des que van iniciar la seva relació, a la parella se l'ha vist junta en molts torneigs del tennis, sempre que a Sandra Gago li permeten els seus estudis de periodisme i la feina de model. Ara inicien l'any amb els plans de casament, encara que no hi ha cap data concreta. —

Una relació massa precipitada

Feia vuit mesos que havien tingut un fill, però la relació entre Laura Matamoros i Benji Aparicio s'ha acabat. Una decisió que, segons confirma Matamoros a la revista *Semana*, ha estat d'ella. “La relació no estava bé. No fèiem plans junts, no fèiem les coses que haguéssim pogut fer junts com a una parella de 25 anys, encara que fos amb un fill, un fet que ens ha limitat molt també”, explica Matamoros.

La seva relació va començar el 2017, poc abans de participar a *Supervivientes*, i just després es va quedar embarassada. “Ha estat molt ràpid tot, ha estat inesperat tot”, lamenta la *influencer*. —